

Eğitimde Kültür, Dil ve Türkçe İlişkisi Üzerine Bir Karşılaştırma Araştırması

Gaye TAŞ¹, Ecrin Nisa DAĞDELEN² Hayat KAÇAN³, İklim DURDURAN⁴, Halil Dündar CANGÜVEN⁵, Hayriye CANGÜVEN⁶, Serkan BAYA⁷, Ahu ERPEHLİVAN BAYA⁸, Adem GÖÇER⁹

DOI 10.5281/zenodo.6542878

Öz

Kültür, bir yaşayış biçiminden daha çok yaşayışı oluşturan ve yaşayışın çevresindeki tüm değerlerin bütünleşmesidir. Kültürü oluşturan en temel özelliklerin içerisinde dil gelmektedir. Dil bir toplumu medeniyet haline getirebileceği gibi, diğer toplumlarında bu medeniyetten etkilenmesini de sağlar. Bu çalışmanın amacı; farklı kültürlerle sahip bireylerin eğitimde kültür, dil ve Türkçe ilişkisi ile ilgili görüşlerinin belirlenmesidir. Çalışmanın temel yöntemi nitel araştırma olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olan durum çalışması kullanılmıştır. Çalışmada amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme benimsenmiştir. Bu bakımdan çalışmanın katılımcıları 8 öğrenci, 13 öğretmen, 9 veliden oluşmaktadır. Çalışmanın verileri görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Çalışmanın veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır ve daha sonra içerik analizi uygulanmıştır. Katılımcılardan alınan veriler araştırmacılar tarafından bağımsız olarak kodlanmış, daha sonra geçerlilik ve güvenilirlik için ortak kodlar belirlenmiştir. Elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiştir. Katılımcıların dil ile kültür arasındaki ilişkiye ait ortak kodlarına bakıldığında “İlişkili, dil kültürü oluşturur, milleti yansıtır” şeklinde; dilin kültüre, kültürün de dile sağladığı yararlar/ etkiler konusunda ortak kodlara bakıldığında “Katkı, kültür aktarımı, şekillendiren etkeni” şeklinde; dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özelliklerine ait ortak kodlar “Birbirinden ayrılmaz, bütün, kültür dili etkiler, değişim, etkileşim” şeklinde belirlenmiştir. Katılımcıların bazı ortak kodları “dil kültürü oluşturur ve toplum kültürünü dil ile aktarır” olarak belirlenmiştir. Dil ve kültür bir bütün olarak yaşamaktadır. Bu bakımdan, kültürün temel taşı olan dilin korunması oldukça önem taşımaktadır, bu yönüyle dil kullanımına özen gösterilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Dil, Eğitim, Türkçe

¹ Öğrenci, Hediye Kuradacı Bilim ve Sanat Merkezi, gayetas0142@gmail.com

² Öğrenci, Hediye Kuradacı Bilim ve Sanat Merkezi, dagdelenecrinmisa@gmail.com

³ Öğrenci, Hediye Kuradacı Bilim ve Sanat Merkezi, hayatgacan9@gmail.com

⁴ Öğrenci, Hediye Kuradacı Bilim ve Sanat Merkezi, iklimdurduran@yandex.com

⁵ Öğretmen, Hediye Kuradacı Bilim ve Sanat Merkezi, h.d.canguven@gmail.com

⁶ Öğretmen, Mersinli Ahmet İlkokulu, dkab44@hotmail.com

⁷ Öğretmen, Abdulkerim Bengi Anadolu Lisesi, serkanbaya@gmail.com

⁸ Öğretmen, Lütfiye Benli İlkokulu, ahuerpehlivan@hotmail.com

⁹ Öğretmen Tarsus Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, ademgocer@gmail.com, ahuerpehlivan@hotmail.com

A Comparative Study on the Relationship between Culture, Language and Turkish in Education

Abstract

Culture is more than a way of life, it is the integration of all the values that form the life and around the life. Language is one of the most basic features that make up culture. While language can transform a society into a civilization, it also enables other societies to be affected by this civilization. The aim of this study; The aim of this study is to determine the views of individuals with different cultures on the relationship between culture, language and Turkish in education. The basic method of the study was determined as qualitative research. In this study, case study, which is one of the qualitative research designs, was used. Maximum variation sampling, one of the purposive sampling methods, was adopted in the study. In this respect, the participants of the study consist of 8 students, 13 teachers and 9 parents. The data of the study were obtained by interview technique. As the data collection tool of the study, a semi-structured interview form was used and then content analysis was applied. The data obtained from the participants were coded independently by the researchers, and then common codes were determined for validity and reliability. Obtained findings are given in tables. When we look at the common codes of the participants regarding the relationship between language and culture, it is stated that "Related, language creates culture, reflects the nation"; When we look at the common codes regarding the benefits/effects of language on culture and culture on language, it is stated as "Contribution, cultural transfer, shaping factor"; The common codes of the prominent features of language and culture in the interaction of language and culture were determined as "inseparable, whole, culture affects language, change, interaction". Some common codes of the participants were determined as "language creates culture and conveys the culture of society with language". Language and culture live as a whole. In this respect, it is very important to preserve the language, which is the cornerstone of culture, and in this respect, attention should be paid to language use.

Keywords: Culture, Language, Education, Turkish

Giriş

Kültür, bir yaşayış biçiminden daha çok yaşayışı oluşturan ve yaşayışın çevresindeki tüm değerlerin bütünleşmesidir. Başka bir ifadeyle kültür değerler örgüsüdür (Kılbacık, Güldüren, Köroğlu ve Cangüven, 2019). Kültür ile ilgili literatürde birçok tanıma rastlanmaktadır. Genel olarak bakıldığında kültür, Göçer'e (2012) göre "yapısıyla, içeriğiyle, türüyle, onu oluşturan dil, din, tarih, edebiyat, sanat, müzik, coğrafya gibi unsurlarıyla oldukça geniş bir değerdir."; Güvenç'e (1994: 101) göre "toplumun, bireyin, eğitim sürecinin, kültürel değişkenlerin ve kültürün diğer unsurlarının arasındaki karmaşık ilişkiler bütünüdür."; Kaplan'a (2010) göre "bir insan topluluğunu millet yapan ve onu diğer toplumlardan ve milletlerden farklı yapan yaşam parçalarının bütünüdür"; Gökalp'e (1975: 27; akt. Göçer, 2012) göre "bir milletin din, ahlak, akıl, estetik, lisan, iktisadi özelliklerinin ahenkli bir bütün oluşturmasıdır" şeklinde açıklanabilir.

Kültürün, bilimsel yazılardaki karşılığı uygarlık olarak geçse de (Güvenç, 1994:95), kültür her toplumun kendine özgü yaşayış ve davranış biçimidir (Göçer, 2012). Yaşayış biçimi çoğu zaman kültürü etkilediği düşünülse de kültür ve yaşayış biçimi arasında karşılıklı bir etkileşimden söz edilebilir. Kültürün dikkat çeken özellikleri değişime açık, değişken, dinamik ve bireylerin istek ve özelliklerine göre dönüşümler yaşayabilecek nitelikte olmasıdır (Göçer, 2012). Bu değişimler; yaşantılardan, ihtiyaçlardan, yaşanan olaylardan ve bireylerden kaynaklanabilir. Akarsu'ya (1998:88-89) göre bir toplumun kültürü değişirse; dili, düşünceleri, yaşantıları, töreleri, gelenek ve görenekleri de değişir.

Kültürü oluşturan en temel özelliklerin içerisinde dil gelmektedir. Dil bir toplumu medeniyet haline getirebileceği gibi, diğer toplumların bu medeniyetten etkilenmesini de sağlar. Dil, nereden geldiği bilinmeyen, toplumlar arası farklılık gösteren, insan ilişkileri arasında büyük rol oynayan, zaman içinde değişen bir iletişim aracıdır. Aynı zamanda dil, sözlü ve yazılı olarak da ifade edilebilir, bu da insanları diğer bütün canlılardan ayrı kılar (Özkan, 2016; Oruç, 2016; Akyol ve Şahin, 2020).

Konuşmalarda geçen her konu kültürün dil ile etkileşerek sosyal hayatın parçası haline gelir (Göçer, 2012). Dil bu yönüyle kültür ve sosyal hayat arasında bazen bir köprü bazen de temel şartlardan olur. Dil sosyalleşmenin temel unsurudur (Şeker, 2021). Sosyal hayatın dijitalleşmesi dile ve kültüre farklı, yeni güncel ve değişimi hızlı özellikler katmıştır. Günümüz teknolojisinin dile olan etkisi git gide artmıştır (Karahisar, 2013). Bu da Türkçe'nin artık eskisi gibi kullanılmadığını gösterir.

Teknolojinin hızla gelişmesi, internetin bir ihtiyaç haline gelmesi ve denetim yetersizliği Türkçeyi olumsuz etkilemeye başlamıştır (Canlı ve Tepeli, 2022). Özellikle sanal ortamlardaki sohbetlerde ve sosyal medya alanlarında yapılan yazışmalarda Türkçenin özensiz ve dikkatsizce kullanıldığı birçok araştırmada belirtilmiştir (Akbıyık, Karadüz ve Seferoğlu, 2013; Yaman ve Erdoğan, 2007; Ertuğrul ve Keskin, 2012; Şuataman ve Kalafat, 2012). Sanal ortamlardaki denetimlerin yetersizliği Türkçenin yıpranmasındaki bir diğer faktördür (Topuz, Aydoğan, Güldüren ve Cangüven, 2021; Gök, Aydoğan ve Cangüven, 2021; Taşcıoğlu, Aydoğan ve Cangüven, 2021).

Özellikle sosyal medya Türkçeye büyük etki etmektedir (Karahisar, 2013). Bireylerin sanal ortamda karşılaştıkları yabancı kelimeler bireylerin gündelik yaşantılarında da kullandıkları ifadeler haline gelmektedir. Buna örnek olarak gençlerin sosyal medyada yaptığı yazım yanlışları ve türettikleri kelimeler gösterilebilir. Bu hatalı kullanımlar dilin bütünlüğünü bozmaktadır (Tosun 2021).

Dilin gelişimini durdurup, yozlaşmasını ve yoksullaştırmasına sebep olan bir diğer öge de yabancı kelimelerdir (Özkan ve Musa,2004). Yabancı kelimelerle günlük hayatta sık sık karşılaşılmaktadır. Örneğin mağazalarda ve çeşitli hazır gıda ve içecek istasyonlarında yabancı isimlerin kullanıldığı günlük yaşamda çokça görülmektedir. Sosyal medyanın da kullanımının artmasıyla başka dillere ait kelimeler Türkiye'nin kendi diline yayılmıştır. Sonuç olarak dil, gittikçe değişmeye başlamıştır (Karahisar, 2013).

Türkçe, kültürün çeşitli öğeleriyle aktarılabilir. Ders kitaplarındaki metinler, anlatılan birtakım anılar, öyküler ve görsel işitsel materyaller

bunlar arasında sayılabilir (Bölükbaş ve Keskin, 2010). Türkçenin kullanımında sosyal medya ve internetin de büyük bir rolü vardır (Karahisar, 2013). İnternet ve sosyal medyanın kullanımıyla argo kelime kullanımı, anlatım bozukluğu, yazım yanlışları gibi konular artış göstermektedir (Ulaş ve Sevim, 2010). Acele edilerek yazılan mesajlarda büyük-küçük harf, noktalama işaretleri ve kullanılan kelimeleri kısaltma (slm (selam), ii (iyi), tmm (tamam) vb.) veya kelimelerin yazım yanlışlarının düzeltilmesine özen gösterilmemesi dilin önemini yitirmesine sebep olmakta ve dilin bütünlüğünü bozmaktadır (Akkoyunlu ve Soylu, 2011; Tosun 2021). Yazım ve noktalama işareti kurallarına uyulmaması, yanlış ve umursamaz kısaltmalar, Türkçede olmayan harflerin kullanılması Türkçeye zarar vermektedir (Canlı ve Tepeli 2022).

Alan yazın taramasına bakıldığında kültür, dil ve Türkçe ile ilgili çeşitli çalışmalara rastlanmaktadır.

Kızıltan ve Yangın Ersanlı (2008), üniversite öğretim elemanlarının dil bilinci ve Türkçe kullanım duyarlılıklarını belirlemek için bir ölçek geliştirilme çalışması yapmışlardır. Yaman (2011) "Türkçe Bilinci Ölçeği" adlı çalışmalarında, üniversite öğrencilerinden oluşan bir örnekleme uygulama yapmışlardır. Bireysel kullanma, ülke genelindeki önem ve kitle iletişim araçlarında Türkçenin doğru ve bilinçli kullanımını belirlemeyi amaçlamışlardır.

Keleşoğlu ve Yılmaz (2022), Küreselleşen Yeni Yayıncılık Faaliyetlerinde Ekran Dilinin Dönüşümü: Türkçenin Kullanımı adlı çalışmalarında ekranlarda ve sanal ortamlarda kullanılan yanlış Türkçe ifadeler ve yabancı kelimeler üzerine açıklamalar yapmışlardır. Çalışmalarının sonucunda, artan teknolojik imkânların ve sanal ortamdaki denetimsizliğin Türkçenin yıpranmasına, kültürel bozulmalara ve yeni nesillerin dil bozukluğu ile karşılaşmasına sebep olduğunu belirtmişlerdir.

Tosun (2021), Teknolojik Gelişmeler ve Türkçe Üzerindeki Etkileri adlı çalışmasında teknolojik gelişmelerin Türkçenin kullanılmasında olumsuz etkilerinden ve alınması gereken tedbirlerden bahsetmiştir.

Göçer (2012), “Dil-Kültür İlişkisi ve Etkileşimi Üzerine” adlı çalışmalarında kültürün değişkenlerini, kültür ve dil etkileşimini değerlendirmiştir. Çalışmada kültür, kültürün temel parçaları, dil ve dilin özellikleri, kültür ve dil etkileşimini kaynaklar göstererek eleştirel bir bakış açısıyla açıklamıştır.

Ateş (2021), “Dünya Dili Türkçe” adlı söyleşi çalışmalarında, Türkçe ile ilgili Dünyanın çeşitli ülkelerinde çalışmalar yapan Yunus Emre Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Şeref Ateş ile söyleşi gerçekleştirmiştir. Türkçenin hangi ülkelerde kullanıldığını, bu yaygınlaştırma çalışmalarının nasıl yapıldığını, Yunus Emre Enstitüsünün teşkilatlanma yapısının nasıl olduğunu ve yapılan bu çalışmaların önemini irdelemişlerdir.

Şeker (2021), “Kültür, Topluma ve Gelecek Nesillere Dil Aracılığıyla Aktarılır” adlı çalışmasında Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı Prof. Dr. Muzaffer Şeker ile bilim dili olarak Türkçenin kullanılmasını, TÜBA’nın bilimsel ve akademik faaliyetlerini, bu çalışmaların Türkçenin olan katkılarını ve konu ile ilgili yayınlarını görüşmüşlerdir.

Gerekçe ve Önem

Yapılan alanyazın taramasında, farklı kültürlere sahip bireylerin eğitimde kültür, dil ve Türkçe ilişkisi ile ilgili görüşlerinin belirlenmesine yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan çalışmanın alanyazına ve diğer araştırmacılara önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, farklı kültürlere sahip bireylerin eğitimde kültür, dil ve Türkçe ilişkisi ile ilgili görüşlerinin belirlenmeye çalışılmasıdır. Çalışmanın temel problemi “farklı kültürlere sahip bireylerin eğitimde kültür, dil ve Türkçe ilişkisi ile ilgili görüşleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri ise;

1. Katılımcılar dil ile kültür arasında nasıl bir ilişki olduğunu düşünmektedir?
2. Katılımcılar dilin kültüre, kültürün de dile sağladığı yararlar/ etkiler konusunda neler düşünmektedir?

3. Katılımcılara göre dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özellikleri nelerdir?
4. Katılımcılar Türkçe değişimi konusunda neler düşünmektedir?
5. Katılımcılar Türkçeyi en çok nelerin etkilediğini düşünmektedir?
6. Katılımcılar Türk kültürünün değişimi konusunda neler düşünmektedir?
7. Katılımcılar Türk kültürünü en çok nelerin etkilediğini düşünmektedir?

Yöntem

Bu bölümde çalışmanın bilimsel temelleri olan araştırmanın yöntemi açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Çalışmanın temel yöntemi nitel araştırma olarak belirlenmiştir. Gözlem, görüşme, odak grup görüşmesi, içerik analizi ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin yararlandığı araştırma yöntemlerine “nitel araştırma” denilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olan durum çalışması kullanılmıştır. Sınırlı yapıdaki bir sistemin derinlemesine ve özenle incelenmesine veya betimlenmesine “durum” çalışması denilmektedir (Subaşı ve Okumuş, 2017)

Çalışma Grubu

Çalışmada amaçlı örneklem yöntemlerinde maksimum çeşit örneklem kullanılmıştır. Araştırılan konu ile ilgili zengin bilgiye ve donanımına sahip olduğu düşünülen durumlarda kişilerle derinlemesine araştırma yapılmasına “amaçlı örneklem” denir (Duran ve Kurt, 2019). Maksimum çeşit örneklemde örneklem sayısı az tutulur ancak bu örneklemde çeşitliliğin fazla olmasına özen gösterilir. Bu bakımdan çalışmanın katılımcıları 8 öğrenci (erkek 3, kız 5), 13 öğretmen (erkek 7, kadın 6), 9 veliden (erkek 1, kadın 8) oluşmaktadır. Katılımcıların yaş aralıkları 17-49 arasındadır.

Veri Toplanması

Çalışmanın verileri görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Görüşme, katılımcılardan özel ve konuya ait bilgilerin toplanmasına, ek soruların sorulmasına ve katılımcıların rahatlıkla cevaplar verebilmesine olanak sağlayan bir yöntemdir (Merriam, 2013). Ayrıca, soruların esnek olmasından dolayı katılımcılardan özgün veriler toplanabilmesine olanak sağlamakta ve katılımcıların söylediklerine göre ek sorular sorabilme imkânı vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışmanın veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formunun ilk taslağı literatür taramasından faydalanarak oluşturulmuştur. Daha sonra uzman görüşlerine başvurulmuş, demografik özellikleri içeren 5 soru ve araştırmanın amacına uygun açık uçlu 7 soru forma eklenmiştir.

Katılımcılardan alınan veriler araştırmacılar tarafından bağımsız olarak kodlanmış, daha sonra geçerlilik ve güvenilirlik için ortak kodlar belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İçerik analizi yöntemi, sözlü veya yazılı dokümanların, belgelerin sistematik bir biçimde incelenmesini sağlayan bilimsel yöntemlerdendir (Tavşancıl ve Aslan, 2001).

Veri analizinin güvenilirliği; Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100 formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Araştırmanın güvenilirliği %90 olarak hesaplanmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre, güvenilirlikte uyum değerinin %70 olması çalışmanın güvenilir kabul edilmesi için yeterlidir.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Çalışmada 7 alt problem belirlenmiştir. Tablolar oluşturulurken her bir alt probleme yer verilmiştir. Tablo başlıkları alt problemleri yansıtacak şekilde adlandırılmıştır.

Çalışmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 1. Veli katılımcıların dil ile kültür arasındaki ilişkiye ilişkin görüşleri

Kodlar	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	f	%
Kültür dili	X									1	6,67%
Temel unsurlar		X								1	6,67%
İlişkili		X	X					X	X	4	26,67%
İç içe			X							1	6,67%
Dil kültürü oluşturur.				X		X			X	2	13,33%
İletişim demek					X					1	6,67%
Birbirini öne çıkarır.						X				1	6,67%
Bağ vardır.							X			1	6,67%
Birbirine paralel								X		1	6,67%
Milleti yansıtır.							X		X	2	13,33%
Toplam										15	100,00%

Tablo 1’de veli katılımcıların dil ile kültür arasındaki ilişkiye ait kodları verilmiştir. Tabloya göre kodların toplan frekansı 15 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların ortak kodlarına bakıldığında “İlişkili, dil kültürü oluşturur, milleti yansıtır” şeklinde belirlenmiştir. “İlişkili” ifadesi 4 (26,67%), “dil kültürü oluşturur” ifadesi 2 (13,33%) ve “milleti yansıtır” ifadesi ise 2 (13,33%) katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Tablo 2. Öğrenci katılımcıların dil ile kültür arasındaki ilişki ile ilgili kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	f	%
Dil gelişir.	X			X					2	7,69%
Dil değişir.	X								1	3,85%
Duygu	X		X						2	7,69%

Düşünce			X										1	3,85%
Toplumun kültürü dil	X					X							2	7,69%
Kültür taşıyıcıdır	X		X										2	7,69%
Dil ile kültür birbirini	X	X	X										3	11,54%
Yaşanılan bölge			X										1	3,85%
Coğrafya			X						X				2	7,69%
İklim			X										1	3,85%
Kültür ile dil birbirini						X			X				2	7,69%
Dil milletin kültürünü						X	X						2	7,69%
Nesilden nesle aktarmak						X							1	3,85%
Yaşayış tarzı							X						1	3,85%
Geçmişin kültürü												X	1	3,85%
İyi etki												X	1	3,85%
Kötü etki												X	1	3,85%
Toplam													26	100,00%

Öğrenci katılımcıların dil ile kültür arasındaki ilişki ile ilgili ifadelerine bakıldığında kodların kullanılma toplamı 26 olarak tespit edilmiştir. “Dil gelişir” ifadesi 2 (7,69%), “duygu” ifadesi 2 (7,69%), “toplumun kültürü dil aracılığıyla aktarılır” ifadesi 2 (7,69%), “kültür taşıyıcıdır” ifadesi 2 (7,69%), “coğrafya” ifadesi 2 (7,69%), “kültür ile dil birbirini etkiler” ifadesi 2 (7,69%), “dil milletin kültürünü oluşturur” ifadesi 2 (7,69%) katılımcı tarafından kullanılırken, “dil ile kültür birbirini tamamlar” ifadesi 3 (11,54%) katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Tablo 3. Öğretmen katılımcıların dil ile kültür arasındaki ilişkiye ait kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	f	%
Gelişimden payı vardır	X													1	6,67%
Birbirlerinden etkilenirler		X	X		X						X			4	26,67%
Sıkı bir ilişki vardır				X										1	6,67%

Aktarma	X	X	X	X	X	X	6	40,00%
İfade					X		1	6,67%
Davranış biçimi					X		1	6,67%
Birbirleri sayesinde oluşurlar						X	1	6,67%
Toplam							15	0,00%

Öğretmen katılımcıların dil ile kültür arasındaki ilişkiye ait kodları tablo 3’de verilmiştir. Tabloya göre kodların kullanılma toplamı 15’dir. Katılımcıların ortak kodlarına bakıldığında “birbirlerinden etkilenirler, aktarma ” şeklinde belirlenmiştir. “Birbirlerinden etkilenirler” ifadesi 4 (26,67%) katılımcı tarafından kullanılırken, “aktarma” ifadesi 6 (40,00%) katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Tablo 4. Birinci alt probleme ait kategoriler

	Veli		Öğrenci		Öğretmen		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Yaşam	0	0,00%	1	3,33%	0	0,00%	1	1,79%
Temel	4	18,18%	2	6,67%	2	50,00%	8	14,29%
Etki	12	54,55%	13	43,33%	2	50,00%	27	48,21%
Durum	2	9,09%	8	26,67%	0	0,00%	10	17,86%
İletişim	1	4,55%	0	0,00%	0	0,00%	1	1,79%
Soyut	2	9,09%	1	3,33%	0	0,00%	3	5,36%
Coğrafya	1	4,55%	3	10,00%	0	0,00%	4	7,14%
Zaman	0	0,00%	2	6,67%	0	0,00%	2	3,57%
Grup Toplam	22	100,00%	30	100,00%	4	100,00%	56	100,00%

Birinci alt probleme ait kategorilere bakıldığında toplam kod kullanımının 56 olduğu belirlenmiştir. Veli katılımcılar en fazla “etki” 12 (54,55%) kategorisinde ifade üretirken “yaşam” ve “zaman” kategorilerinde ifade üretmemişlerdir. Öğrenci katılımcılar en fazla “etki” 13 (43,33%)

kategorisinde ifade üretirken sadece “iletişim” kategorilerinde ifade üretmemişlerdir. Öğretmen katılımcılar ise sadece “etki” ve “temel” 2 (50,00%) kategorilerinde ifade üretirken diğer kategorilerde ifade üretmemişlerdir. 48,21% oranla “etki” kategorisi tablonun genelinde en fazla kod üretilen kategori olmuştur.

Çalışmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 5. Veli katılımcıların dilin kültüre, kültürün de dile sağladığı yararlar/ etkiler konusunda kodları

Kodlar	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	f	%
Önemli ikili	X									1	7,14%
Sözlü kültür		X								1	7,14%
Katkı		X						X		2	14,29%
Kültür aktarımı		X				X				2	14,29%
Şekillendiren etken			X			X		X		3	21,43%
İfade yöntemi				X						1	7,14%
Kültür zenginliği					X					1	7,14%
Genişleyen kültür							X			1	7,14%
Birbirini tamamlar.									X	1	7,14%
Zenginleşir									X	1	7,14%
Toplam										14	100,00%

Tablo 5’de veli katılımcıların dilin kültüre, kültürün de dile sağladığı yararlar/ etkiler konusunda oluşturdukları kodlar görülmektedir. Tabloya göre kodların kullanım toplamı 14 olarak belirlenmiştir. Velilerin ortak kodlara bakıldığında “katkı” ifadesi 2 (14,29%) ve “kültür aktarımı” ifadesi 2 (14,29%) katılımcı, “şekillendiren etken” ifadesini 3 (21,43%) katılımcı kullanmıştır.

Tablo 6. Öğrenci katılımcıların dilin kültüre, kültürün de dile sağladığı yararlar/etkiler ile ilgili kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	f	%
Dil ve kültür birbirine bağlı unsurlardır.	X								1	7,69%
Kelimeler		X							1	7,69%
Dil gelişir			X						1	7,69%

Dil değişir	X		1	7,69%	
Dil kültürün ifade edilmesini sağlar		X	1	7,69%	
Kültür dilin yapılaşmasını sağlar		X	1	7,69%	
Dil kültüre biçim verir		X	1	7,69%	
Dil ile nesilden nesile kültür aktarılır.		X	X	2	15,38%
Aynı kültürdeki insanların aynı dili konuşup anlaşır			X	1	7,69%
Dil, kültürü netleştirir			X	1	7,69%
Dil, kültürü açıklar			X	1	7,69%
Kültür bir dili ana dil kılar			X	1	7,69%
Toplam				13	100,00%

Öğrenci katılımcıların dilin kültüre, kültürün de dile sağladığı yararlar/etkiler ile ilgili kodları Tablo 6’da verilmiştir. Tablo 6’ya göre kodların kullanım toplamı 13’tür. Katılımcıların ortak kodları “dil ile nesilden nesle kültür aktarılır” olarak belirlenmiştir. Bu ifade 2 (15,38%) katılımcı tarafından kullanılırken ifadeler sadece birer katılımcı tarafından tercih edilmiştir.

Tablo 7. Öğretmen katılımcıların dilin kültüre, kültürün de dile sağladığı yararlar/ etkiler konusunda kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	f	%
Gelişim	X													1	7,14%
Birbirlerini yansıtarlar		X	X									X		3	21,43%
Birbirlerini geliştirirler				X							X			2	14,29%
Birbirlerini oluşturlar					X							X		2	14,29%

Her ikisi de etkilidir.	X			1	7,14%	
Birbirlerine bağlıdır	X	X		2	14,29%	
Birbirlerini değerli tutarlar			X	1	7,14%	
Davranış olarak birbirlerini etkilerler			X	1	7,14%	
Dil kültürü ayakta tutar				X	1	7,14%
Toplam				14	100,00%	

Tablo 7’ de kodların kullanım toplamının 14 olduğu belirtilmiştir. Öğretmen katılımcıların dilin kültüre, kültürün de dile sağladığı yararlar/ etkiler konusunda ortak kodlarına bakıldığında “birbirlerini yansıtırlar” ifadesi 3 (21,43%) katılımcı, “birbirlerine bağlıdır” ifadesi 2 (14,29%), “birbirlerini geliştirirler” ifadesi 2 (14,29%) ve “birbirlerini oluştururlar” ifadesi ise 2 (14,29%) katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Tablo 8. İkinci alt probleme ait kategoriler

	Veli		Öğrenci		Öğretmen		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Katkı	2	14,29%	1	7,14%	4	30,77%	7	17,07%
Değer	3	21,43%	0	0,00%	1	7,69%	4	9,76%
İfade	2	14,29%	4	28,57%	0	0,00%	6	14,63%
Aktarım	3	21,43%	4	28,57%	0	0,00%	7	17,07%
Etken	4	28,57%	5	35,71%	8	61,54%	17	41,46%
Grup Toplam	14	100,00%	14	100,00%	13	100,00%	41	100,00%

İkinci alt probleme ait kategorilere bakıldığında kodların kullanım toplamının 41 olduğu görülmektedir. Veli katılımcılar 28,57% oranla, öğrenci katılımcılar 35,71% oranla, öğretmen katılımcılar 61,54% oranla en fazla “etken” kategorisinde kod üretmişlerdir. Öğrenci katılımcılar “değer” kategorisinde, öğretmen katılımcılar ise “ifade” ve “aktarım” kategorilerinde kod üretmemişlerdir. Toplam 41 kodun kullanıldığı bu tabloya göre en fazla kod kullanımı 41,46% oranla “etken” kategorisi olmuştur.

Çalışmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 9. Veli katılımcıların dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özelliklerine ait kodları

Kodlar	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	f	%
Birbirinden ayrılmaz	X	X							X	3	17,65%
Bütün		X				X			X	3	17,65%
Özgürlük	X									1	5,88%
Kültür dili etkiler		X	X							2	11,76%
Aidiyet				X						1	5,88%
Değişim					X		X			2	11,76%
Yaşam biçimi						X				1	5,88%
İzler taşır							X			1	5,88%
Önemli								X		1	5,88%
Etkileşim					X			X		2	11,76%
Toplam										17	100,00%

Kullanım toplamı 17 olan ve veli katılımcıların dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özelliklerine ait ortak kodlarına bakıldığında, “birbirinden ayrılmaz” ifadesi 3 (17,65%) ve “bütün” ifadesi 3 (17,65%) katılımcı tarafından, “kültür dili etkiler” ifadesi 2 (11,76%), “değişim” ifadesi 2 (11,76%) ve “etkileşim” ifadesi 2 (11,76%) katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Tablo 10. Öğrenci katılımcıların dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özellikleri ile ilgili kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	f	%
İkisinin de birbirini temsil etmesi	X								1	4,35%
Yapboz parçaları gibi olması	X								1	4,35%
Yörelere özgü kelimeler		X							1	4,35%
Milli hafıza			X						1	4,35%
Milli hatıra			X						1	4,35%
Duygu			X						1	4,35%
Düşünce			X						1	4,35%
Maddi değer			X						1	4,35%
Manevi değer			X						1	4,35%
Buluş			X						1	4,35%
Yaratılış			X						1	4,35%
Kültür bir yaşam tarzını gösteriyor.				X			X		2	8,70%
Dil kültürün kendisini nasıl ifade ettiğini gösteriyor.				X					1	4,35%
Dil ve kültür geçmişle gelecek arasında bir köprüdür.					X				1	4,35%
Geçmişimizi öğrenmek					X				1	4,35%
Geçmişten ders çıkarmak					X				1	4,35%
Aynı millet						X			1	4,35%
Aynı yöre						X			1	4,35%
Aynı bölge						X			1	4,35%
İnsanın yaşamına etki etmesi						X			1	4,35%
İfade biçimi							X		1	4,35%
Fikrim yok								X	1	4,35%
Toplam									23	100,00%

Tablo 10'da öğrenci katılımcıların dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özellikleri ile ilgili kullanım toplamı 23 olan kodlara yer verilmiştir. Katılımcıların ortak kodu sadece "kültür bir yaşam tarzını gösteriyor" olarak belirlenmiştir. Bu kod 2 (8,70%) katılımcı

tarafından kullanılmıştır. Diğer kodlar sadece 1'er (4,35%) katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Tablo 11. Öğretmen katılımcıların dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özelliklerine ait kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	f	%
Değişim	X													1	5,88 %
Toplumu n yapısını yansıtma r		X												1	5,88 %
Birbirleri ni korurlar			X											1	5,88 %
Birbirleri ni tamamlar lar				X					X					2	11,76 %
Dil kültürün sonucudu r					X									1	5,88 %
Yazım						X								1	5,88 %
Birbirleri ni geliştiril er							X							1	5,88 %
Dil zekâ gösterges idir.								X						1	5,88 %
Kültür birleştirm e aracıdır								X						1	5,88 %
Kültür ayırıştırma aracıdır								X						1	5,88 %
Dil zengin ifade gücüdür										X				1	5,88 %

Kültür davranışlarıdır	X		1	5,88 %
Başka dillere etkileri kadar zenginlerdir		X	1	5,88 %
Dil millet olmada ilk unsurdur		X	1	5,88 %
Kültür toplumu oluşturur		X	1	5,88 %
Dil kültürü korur			X 1	5,88 %
Toplam			17	100,00 %

Öğretmen katılımcıların dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özelliklerine ait kodları Tablo 11’de verilmiştir. Tabloya göre katılımcıların kod kullanım toplamı 17 olduğu görülmektedir. Katılımcıların ortak koduna bakıldığında, “birbirlerini tamamlarlar” ifadesinin sadece 2 (11,76%) katılımcı tarafından kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 12. Üçüncü alt probleme ait kategoriler

	Veli		Öğrenci		Öğretmen		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Soyut	0	0,00%	3	13,04%	4	23,53%	7	12,28%
Manevi değer	0	0,00%	4	17,39%	5	29,41%	9	15,79%
Etki	7	41,18%	5	21,74%	4	23,53%	16	28,07%
Yaşam	2	11,76%	7	30,43%	0	0,00%	9	15,79%
Değişim	3	17,65%	3	13,04%	2	11,76%	8	14,04%
Sahip olma	4	23,53%	0	0,00%	1	5,88%	5	8,77%

Maddi değer	1	5,88%	1	4,35%	1	5,88%	3	5,26%
Grup Toplam	17	100,00%	23	100,00%	17	100,00%	57	100,00%

Üçüncü alt probleme ait kategorilerin verildiği tablo 12'ye göre tüm katılımcıların toplam kod kullanım değerleri 57'dir. Veli katılımcılar "soyut" ve "manevi değerler" kategorilerinde, öğrenci katılımcılar "sahip olma" kategorisinde, öğretmen katılımcılar "yaşam" kategorisinde ifade üretmemişlerdir. Buna karşılık veli katılımcılar en fazla "etki" kategorisinde 41,18% oranla, öğrenci katılımcılar "yaşam" kategorisinde 30,43% oranla, öğretmen katılımcılar "manevi değerler" kategorisinde 29,41% oranla ifade üretmişlerdir. Tablonun genelinde ise "etki" kategorisi 28,07% oranla en fazla kod üretilen kategori olmuştur.

Çalışmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 13. Veli katılımcıların dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özelliklerine ait kodları

Kodlar	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	f	%
Yabancı kelimeler	X		X							2	8,00%
Birbirine karıştığında	X									1	4,00%
Ucubeye dönüşüyor	X									1	4,00%
Kültürel etkileşimler		X		X		X				3	12,00%
Teknolojik gelişmeler		X								1	4,00%
Dilin bozulması			X							1	4,00%
Yaşamın her kesimi				X						1	4,00%
Değişim				X						1	4,00%
Süreklilik				X						1	4,00%
Kültür				X						1	4,00%
Dil				X						1	4,00%
Gelenek-görenek				X						1	4,00%
İş yaşantısı				X						1	4,00%
Evlilik				X						1	4,00%
Yozlaşmış					X					1	4,00%
Dijitalleşmiş					X					1	4,00%
Zaman-mekân değişimi						X				1	4,00%
Gelişmek							X			1	4,00%

Sosyal medya	X	1	4,00%
Dış etkenler	X	1	4,00%
Dil zenginliği	X	1	4,00%
Suiistimal edilmek	X	1	4,00%
Toplam		25	100,00%

Veli katılımcıların dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özelliklerine ait kodlarına bakıldığında, “yabancı kelimeler” ifadesinin 2 (8,00%) katılımcı, “kültürel etkileşimler” ifadesinin ise 3 (12,00%) katılımcı tarafından kullanıldığı belirlenmiştir. Tabloya bakıldığında kodların kullanım toplamı 25 olduğu görülmektedir.

Tablo 14. Öğrenci katılımcıların Türkçenin değişimi ile ilgili kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	f	%
Mantıklı	X					X	X		3	13,64%
Yıllar geçtikçe ayak uydurmalyız.	X								1	4,55%
Eski zamanlarda kullanımı daha güzel		X							1	4,55%
Eski zamanlarda kullanımı daha doğru		X							1	4,55%
Yabancı sözcükler		X	X					X	3	13,64%
Dilimizin özüne zarar vermektedir.			X	X					2	9,09%
Kendini geliştirmek				X					1	4,55%
Latin alfabesi				X					1	4,55%
Dil bir millete ait olmalı					X				1	4,55%
Batı dili					X				1	4,55%
Dilimizi etki altında bırakıyoruz.					X				1	4,55%
Daha basit kelime						X			1	4,55%
Daha anlaşılır kelime						X			1	4,55%
Her şeyin kendimize ait olanı daha iyi						X			1	4,55%
Diller de yaşar							X		1	4,55%
Her şey değişebilir.							X		1	4,55%
Can sıkıcı bir durum								X	1	4,55%
Toplam									22	100,00%

Öğrenci katılımcıların Türkçenin değişimi ile ilgili katılımcıların kodlarının verildiği 14. tabloya bakıldığında, ortak kodları “mantıklı” ifadesi 3 (13,64%) ve “yabancı sözcükler” ifadesi 3 (13,64%) katılımcı, “dilimizin özüne zarar vermektedir” ifadesinin ise 2 (9,09%) katılımcı tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 15. Öğretmen katılımcıların Türkçenin değişimi konusuna ait kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	f	%
Toplumsal gelişimi sağlar.	X													1	5,56 %
Başka dillerden kelimeler eklenmektedir		X				X	X	X	X	X		X	X	8	44,44 %
Özünden uzaklaşmakta			X											1	5,56 %
Dilde yozlaşma				X										1	5,56 %
Dil değişiyor					X									1	5,56 %
Dil kuralları değişiyor					X									1	5,56 %
Kelimeler yanlış telaffuz edilmektedir										X				1	5,56 %
Teknoloji olumsuz etkilemektedir										X				1	5,56 %
Okuma oranı azalmıştır										X	X			2	11,11 %
Kelime dağarcığı azalmıştır											X			1	5,56 %
Toplam														1	100,0

Tablo 15'e göre katılımcıların kod kullanım toplamı 18'dir. Öğretmen katılımcıların Türkçenin değişimi konusuna ait ortak kodlarına bakıldığında "başka dillerden kelimeler eklenmekte" ifadesi 8 (44,44%) katılımcı tarafından kullanılırken, "okuma oranı azalmıştır" ifadesi 2 (11,11%) katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Tablo 16. Dördüncü alt probleme ait kategoriler

	Veli		Öğrenci		Öğretmen		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Etkileşim	4	16,00%	3	21,43%	2	11,76%	9	16,74%
Yabancı ifadeler	3	12,00%	2	14,29%	8	47,06%	13	23,68%
Dijital etki	3	12,00%	0	0,00%	1	5,88%	4	7,36%
Olumlu etki	3	12,00%	2	14,29%	1	5,88%	6	11,18%
Olumsuz etki	5	20,00%	2	14,29%	5	29,41%	12	22,04%
Maneviyat	4	16,00%	3	21,43%	0	0,00%	7	13,17%
Zaman	3	12,00%	2	14,29%	0	0,00%	5	9,40%
Grup Toplam	25	100,00%	14	100,00%	17	100,00%	56	103,57%

Dördüncü alt probleme ait kategorilere bakıldığında 56 toplam kod kullanımının olduğu belirlenmiştir. Veli katılımcılar 20,00% oranla en fazla "olumsuz etkiler" kategorisinde, öğrenci katılımcılar 21,43% oranla "etkileşim" ve "maneviyat" kategorilerinde ve öğretmen katılımcılar 47,06% oranla "yabancı ifadeler" kategorisinde en fazla kod üretmişlerdir. Buna karşılık öğrenci katılımcılar "dijital etki" kategorisinde ve öğretmen katılımcılar ise "maneviyat" ve "zaman" kategorilerinde kod üretmemişlerdir. Tablonun genelinde de "yabancı ifadeler" kategorisinde 23,68% oranla en yüksek değerde kod üretildiği görülmektedir.

Çalışmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 17. Veli katılımcıların Türkçeyi en çok nelerin etkilediği konusundaki kodları

Kodlar	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	f	%
Genç dili	X									1	4,55%
Farklı	X									1	4,55%
Sosyal medya		X	X	X	X					4	18,18%
Teknoloji		X				X				2	9,09%
Baskın diller			X							1	4,55%
Sosyal göçler			X							1	4,55%
Farklı kültürler				X	X					2	9,09%
Etkileşim				X				X		2	9,09%
Ayak uydurma çabası					X					1	4,55%
İletişimin						X		X		2	9,09%
Kültür bağlayıcılığı						X				1	4,55%
Yabancılaşma							X			1	4,55%
Küreselleşme								X		1	4,55%
Yaşanmış olaylar									X	1	4,55%
Edebiyat									X	1	4,55%
Toplam										22	100,00%

Tablo 17’de veli katılımcıların Türkçeyi en çok nelerin etkilediği konusundaki kodları verilmiştir. Tabloya göre kodların kullanım toplamı 22 olarak gösterilmiştir. Velilerden elde edilen ortak kodlar “sosyal medya” ifadesi 4 (18,18%) katılımcı tarafından kullanılırken, “teknoloji” ifadesi 2 (9,09%), “farklı kültürler ifadesi 2 (9,09%), “etkileşim ifadesi 2 (9,09%), “iletişimin yaygınlaşması” ifadesi 2 (9,09%) katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Tablo 18. Öğrenci katılımcıların Türkçeyi en çok etkileyen unsurlar ile ilgili kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	f	%
İnsanların ahlakı	X								1	9,09%
Türlere olan görüşü	X								1	9,09%
Siyasi olay			X						1	9,09%
Sosyal olay			X						1	9,09%

Ekonomik olay	X			1	9,09%		
Birçok kültürün kaynaşması		X	X	2	18,18%		
İlgi				X	1	9,09%	
Özenticilik				X	1	9,09%	
Sosyal medya				X	1	9,09%	
İklim koşulları					X	1	9,09%
Toplam						11	100,00%

Öğrenci katılımcıların Türkçeyi en çok etkileyen unsurlar ile ilgili kodları ve toplam kod kullanımı 11 olarak tablo 18’de verilmiştir. Öğrencilerin ortak kodu sadece 2 (18,18%) katılımcı tarafından kullanılan “birçok kültürün kaynaşması” ifadesi olarak belirlenmiştir. Diğer kodlar katılımcılar tarafından sadece birer kez kullanılmıştır.

Tablo 19. Öğretmen katılımcıların Türkçeyi en çok nelerin etkilediği konusundaki kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	f	%
Etkileşim	X													1	7,69 %
Sosyal medya		X								X		X		3	23,08 %
Yabancı kelimeler		X	X	X							X		X	4	30,77 %
Üretim az					X									1	7,69 %
İletişim araçları						X								1	7,69 %
Küreselleşme							X							1	7,69 %
Göçler								X						1	7,69 %
Din									X					1	7,69 %
Toplam														13	100,00 %

Tablo 19’da kodların kullanım toplamı 13 olarak gösterilmiş, öğretmen katılımcıların Türkçeyi en çok nelerin etkilediği konusundaki kodlarına

yer verilmiştir. Öğretmen katılımcıların ortak kodlarına bakıldığında “sosyal medya ve yabancı kelimeler” şeklinde belirlenmiştir. “Sosyal medya” ifadesi 3 (23,08%) katılımcı ve “yabancı kelimeler” ifadesi 4 (30,77%) katılımcı tarafından kullanılmıştır.

Tablo 20. Beşinci alt probleme ait kategoriler

	Veli		Öğrenci		Öğretmen		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Farklılık	3	13,64%	0	0,00%	0	0,00%	3	6,52%
Teknoloji	6	27,27%	4	28,57%	0	0,00%	10	21,74%
Dil	3	13,64%	0	0,00%	4	40,00%	7	15,22%
Sosyalleşme	3	13,64%	1	7,14%	1	10,00%	5	10,87%
Etkileşim	3	13,64%	4	28,57%	1	10,00%	8	17,39%
İletişim	2	9,09%	0	0,00%	1	10,00%	3	6,52%
Yabancılaşma	2	9,09%	0	0,00%	0	0,00%	2	4,35%
Değerler	0	0,00%	2	14,29%	1	10,00%	3	6,52%
Toplumsal etki	0	0,00%	2	14,29%	1	10,00%	3	6,52%
Coğrafya	0	0,00%	1	7,14%	1	10,00%	2	4,35%
Grup toplam	22	100,00%	14	100,00%	10	100,00%	46	100,00%

Toplam kod kullanımının 46 olduğu, beşinci alt probleme ait kategoriler incelendiğinde veli katılımcıların “değerler”, “toplumsal etki” ve “coğrafya” kategorilerinde, öğrenci katılımcıların “farklılık”, “dil”, “iletişim” ve “yabancılaşma” kategorilerinde, öğretmen katılımcıların ise “farklılık”, “teknoloji” ve “yabancılaşma” kategorilerinde kod üretmedikleri belirlenmiştir. Buna karşılık veli katılımcılar “teknoloji” kategorisinde 27,27% oranla, öğrenci katılımcılar “teknoloji” ve “etkileşim” kategorilerinde 28,57% oranlarla ve öğretmen katılımcılar ise “dil” kategorisinde 40,00% oranla, tablonun genelinde de “teknoloji” kategorisinde 21,74% oranla diğer kategorilere göre daha fazla kod üretmişlerdir.

Çalışmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 21. Veli katılımcıların Türk kültürünün değişimi konusundaki kodları

Kodlar	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	f	%
Kültür	X				X			X		3	10,34%
Güzellik	X									1	3,45%
Yabancılaşma	X					X				2	6,90%
Merak	X									1	3,45%
Etkiliyor	X									1	3,45%
Değişim		X		X			X	X		4	13,79%
Kültürel bozulmalar		X				X				2	6,90%
Kültürden uzaklaşma			X		X					2	6,90%
Farklı seçenekler				X						1	3,45%
Sosyal medya				X	X					2	6,90%
İletişim araçları				X						1	3,45%
Aile yapıları				X						1	3,45%
Şehirleşme				X						1	3,45%
Tembelleşme					X					1	3,45%
Etkin kullanım						X				1	3,45%
Teknoloji						X				1	3,45%
Değerler								X		1	3,45%
Kaybetmek								X		1	3,45%
Mantıklı									X	1	3,45%
Ayak uydurmak									X	1	3,45%
Toplam										29	100,00%

Veli katılımcıların Türk kültürünün değişimi konusundaki kodları tablo 21’de verilmiştir. Katılımcılardan elde edilen ortak kodlar “kültür, yabancılaşma, değişim, kültürel bozulmalar, kültürden uzaklaşma, sosyal medya” olarak belirtilmiştir. “Değişim” ifadesi 4 (13,79%), “kültür” ifadesi 3 (10,34%), “yabancılaşma” ifadesi 2 (6,90%), “kültürel bozulmalar” 2 (6,90%), “kültürden uzaklaşma” 2 (6,90%), “sosyal medya” ifadesi ise 2 (6,90%) katılımcı tarafından kullanılmıştır. Bu tabloda kodlarının toplamının 29 olduğu belirtilmiştir.

Tablo 22. Öğrenci katılımcıların Türk kültürünün değişimi ile ilgili kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	f	%
Elbette değişim gerekli	X	X	X			X	X		5	33,33%
Kültürümüz geliyor	X	X	X					X	4	26,67%
Kültürümüz bozuluyor.		X							1	6,67%
Araplaşma				X					1	6,67%
Batılılaşma				X					1	6,67%
Bir milletin kimliği					X				1	6,67%
En iyisi insanın kendine ait						X			1	6,67%
Evrimleşmek							X		1	6,67%
Toplam									15	100,00%

Öğrenci katılımcıların Türk kültürünün değişimi ile ilgili olarak toplam kod kullanımı 15'dir. Öğrencilerin ortak kodları "elbette değişim gerekli, kültürümüz geliyor" olarak belirlenmiştir. "Elbette değişim gerekli" ifadesi 5 (33,33%), "kültürümüz geliyor" ifadesi ise 4 (26,67%) katılımcı tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 23. Öğretmen katılımcıların Türk kültürünün değişimi konusundaki kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	f	%
Sürekli değişiyor	X			X				X						3	18,75 %
Dil değişmektedir		X												1	6,25 %
Türk kültürü korunmalıdır			X											1	6,25 %
Üretim yok					X									1	6,25 %
Kötü						X								1	6,25 %
Diğer kültürlerden etkilenmektedir							X				X	X		3	18,75 %

Dinden etkilenme ktedir	X				1	6,25 %
Adalet olamazsa kültür olmaz	X				1	6,25 %
Sosyal medya	X	X	X		3	18,75 %
Yerli olmayan filmler	X				1	6,25 %
Toplam					6	100,0 %

Tablo 23’de 16 toplam kod kullanımının olduğu görülmektedir. Öğretmen katılımcıların Türk kültürünün değişimi konusundaki ortak kodlarına bakıldığında“ sürekli değişiyor ifadesinin, sosyal medya, diğer kültürlerden etkilenmektedir” ifadelerinin 3 er (18,75%) katılımcı tarafından kullanıldığı belirlenmiştir.

Tablo 24. Altıncı alt probleme ait kategoriler

	Veli		Öğrenci		Öğretmen		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Gereklilik	0	0,00%	5	33,33%	3	18,75%	8	13,44%
Yabancılaşma	3	10,34%	3	20,00%	4	25,00%	10	16,62%
Değerler	2	6,90%	0	0,00%	2	12,50%	4	6,56%
Teknoloji	5	17,24%	0	0,00%	4	25,00%	9	14,79%
Bozulma	11	37,93%	6	40,00%	2	12,50%	20	31,90%
Kişisel	6	20,69%	1	6,67%	0	0,00%	7	11,73%
Sosyalleşme	2	6,90%	0	0,00%	1	6,25%	3	4,95%
Grup toplam	29	100,00%	15	100,00%	16	100,00%	62	100,00%

Altıncı alt probleme ait kategoriler incelendiğinde kod kullanım toplamının 62 olduğu görülmektedir. Veli katılımcılar “bozulma” kategorisinde 37,93% oranla ve benzer şekilde öğrenci katılımcılarda “bozulma” kategorisinde 40,00% oranla diğer kategorilere göre daha

fazla kod üretmişlerdir. Öğretmen katılımcılar ise en fazla olarak “yabancılaşma” ve “teknoloji” kategorilerinde 25,00% oranlar daha fazla kod üretmişlerdir. Veli katılımcılar “gereklilik” kategorisinde, öğrenci katılımcılar “değerler”, “teknoloji” ve “sosyalleşme” kategorilerinde ve öğretmen katılımcılar “kişisel” kategorisinde kod üretmemişlerdir. Tablonun geneline bakıldığında ise 31,90% oranla en fazla kod “bozulma” kategorisinde üretilmiştir.

Çalışmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Tablo 25. Veli katılımcıların Türk kültürünü en çok nelerin etkilediği hakkındaki kodları

Kodlar	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	f	%
Yaşama şekli	X									1	5,88%
Aile kavramı	X									1	5,88%
Büyüklerle saygı	X									1	5,88%
Küçüklerle sevgi	X									1	5,88%
Hoşgörü	X									1	5,88%
Sığınmacılar		X								1	5,88%
Yabancı özentisi		X			X					2	11,76%
Birey özellikleri			X							1	5,88%
Sosyal medya				X						1	5,88%
Ayak uydurma çabası					X					1	5,88%
Bağımlılık					X					1	5,88%
İletişim farkı						X		X		2	11,76%
Bazı durumlar							X			1	5,88%
Geniş iletişim								X		1	5,88%
Tarihi olaylar									X	1	5,88%
Toplam										17	100,00%

Veli katılımcıların Türk kültürünü en çok nelerin etkilediği hakkındaki görüşlerinden elde edilen kodların kullanım toplamı 17’dir. Ortak kodlara bakıldığında “yabancı özentisi, iletişim farkı” ifadesinin 2 (11,76%) katılımcı tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 26. Öğrenci katılımcıların Türk kültürünü en çok etkileyen unsurlar ile ilgili kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	f	%
Çağ	X								1	5,88%
Devlet adamları	X			X					2	11,76%
Türk görüşü	X				X				2	11,76%
Türk anlayışı	X								1	5,88%
Halk	X								1	5,88%
Birçok uygarlığın kaynaşması		X							1	5,88%
Sosyal nedenler			X						1	5,88%
Çevre			X						1	5,88%
Yaşam koşulları			X						1	5,88%
Doğa koşulları			X						1	5,88%
Eskilere ilgi gösterilmemesi						X			1	5,88%
Din							X		1	5,88%
Ekonomi								X	1	5,88%
Sosyal medya								X	1	5,88%
Genç nüfus								X	1	5,88%
Toplam									17	100,00%

Öğrenci katılımcıların Türk kültürünü en çok etkileyen unsurlar ile ilgili kodları tablo 26’da verilmiştir. “devlet adamları” ifadesi 2 (11,76%) katılımcı ve “Türk görüşü” ifadesi 2 (11,76%) katılımcı tarafından kullanıldığı belirlenmiştir. Katılımcıların kod kullanım toplamı 17 olarak tabloda belirtilmiştir.

Tablo 27. Öğretmen katılımcıların Türk kültürünü en çok nelerin etkilediği ile ilgili kodları

Kodlar	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	f	%
Yazılı yayınlar	X									X				2	10,00 %
Film		X												1	5,00 %
Dizi		X												1	5,00 %
Marka			X											1	5,00 %
Ahlaki çöküntü				X										1	5,00 %
Üşengeçlik					X									1	5,00 %
Sosyal medya						X	X						X	3	15,00 %
Diğer kültürler								X						1	5,00 %
Yeni inançlar									X					1	5,00 %
Teknoloji										X			X	2	10,00 %
Göçler										X				1	5,00 %
Kitap okumama										X				1	5,00 %
Eğitim sistemi										X				1	5,00 %
Sanattan uzaklık										X				1	5,00 %
Din											X			1	5,00 %
Kültür bilincinin oluşturulmaması												X		1	5,00 %
Toplam														20	100,0 %

Öğretmen katılımcıların Türk kültürünü en çok nelerin etkilediği ile ilgili ortak kodlarına bakıldığında“ yazılı yayınlar” ifadesinin 2 (10,00%)

katılımcı ve “teknoloji” ifadesinin de 2 (10,00%) katılımcı tarafından, “sosyal medya” ifadesinin ise 3 (15,00%) katılımcı tarafından kullanıldığı görülmüştür. Katılımcıların bu tablodaki kod kullanım toplamı 20 olarak gösterilmiştir.

Tablo 28. Yedinci alt probleme ait kategoriler

	Veli		Öğrenci		Öğretmen		Genel Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Teknoloji	2	11,76%	1	5,88%	7	35,00%	10	18,52%
İletişim	3	17,65%	1	5,88%	1	5,00%	5	9,26%
Değerler	4	23,53%	4	23,53%	3	15,00%	11	20,37%
Yabancılaşma	4	23,53%	0	0,00%	1	5,00%	5	9,26%
Yaşam	2	11,76%	3	17,65%	2	10,00%	7	12,96%
Tarih	1	5,88%	2	11,76%	0	0,00%	3	5,56%
Sosyalleşme	1	5,88%	4	23,53%	0	0,00%	5	9,26%
Coğrafya	0	0,00%	2	11,76%	0	0,00%	2	3,70%
Göç	0	0,00%	0	0,00%	1	5,00%	1	1,85%
Eğitim	0	0,00%	0	0,00%	5	25,00%	5	9,26%
Grup toplam	17	100,00%	17	100,00%	20	100,00%	54	100,00%

Katılımcıların yedinci alt probleme ait kategorileri incelendiğinde toplam 10 kategoriye ait 54 kod kullanımının olduğu görülmektedir. Veli katılımcılar “coğrafya”, “göç” ve “eğitim” kategorilerinde, öğrenci katılımcılar “yabancılaşma”, “göç” ve “eğitim” kategorilerinde ve öğretmen katılımcılar ise “tarih”, “sosyalleşme” ve “coğrafya” kategorilerinde kod üretmedikleri belirlenmiştir. Buna karşılık öğrenci katılımcılar “değerler” ve “yabancılaşma” kategorilerinde 23,53% oranlarla, öğrenci katılımcılar “değerler” ve “sosyalleşme” kategorilerinde 23,53% oranlarla ve öğretmen katılımcılar ise “teknoloji” kategorisinde 35,00% oranıyla diğer kategorilere göre daha fazla kod üretmişlerdir. Tablonun geneline bakıldığında 20,37% oranla en fazla kodun “değerler” kategorisinde üretildiği belirtilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen bulgular ile literatürdeki sonuçlar karşılaştırılarak çeşitli sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Birinci alt probleme ait kategorilere bakıldığında öğrenci katılımcıların diğer katılımcılara göre daha fazla kod ürettikleri görülmektedir. Bu kategori tüm katılımcıların ortak ve en fazla kod ürettikleri kategori olmuştur. Bu durum, dil ile kültürün birbirini büyük oranda etkilediğini ortaya koymaktadır. Öğrenci katılımcılar dil ve kültür arasındaki ilişki konusunda diğer katılımcılardan farklı olarak soyut etkenlerin, coğrafi durumların ve zaman ifadelerinin etkili olduğunu düşünmektedirler. Öğretmen katılımcılar diğer katılımcılara göre iki kategoride düşüncelerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler kültür ve dilin birbirinin temeli olduğunu ve bu temel etrafında birbirlerini sürekli etkilediklerini belirtmişlerdir. Veli katılımcılar diğerlerinde farklı olarak iletişimin kültür ve dil arasında bir etken olduğunu söylemişlerdir. Genel olarak değerlendirildiğinde en zayıf kategorilerin yaşam ve iletişim olduğu görülmüştür. Yaşam ve iletişim ile ilgili ifadelerin kültür ve dil arasındaki, ilişkiyi tam olarak yansıtmadığı şeklinde değerlendirilebilir. Dil ile kültür arasındaki ilişki, birbirini yaratan iki ana unsurun bir toplumun millileşmesinde etkinliğini ortaya çıkarmaktadır. Millileşme yolundaki her topluluk bir özgün dile sahip olmalıdır. Bu sahip olunan özgün dil toplum nezdinde bir ayrıcalık duygusu oluşturmaktadır. Bu ayrıcalık duygusu dil ve kültür açısından topluma, bir kimlik kazandırmaktadır (İpek,2019).

İkinci alt probleme ait kategorilere bakıldığında katılımcıların dilin kültüre, kültürün de dile sağladığı yararlar/ etkiler konusunda tüm katılımcılar etken kategorisi etrafında birleşmişlerdir. Kültür ve dilin birbirlerini pozitif şekilde etkilediği ve desteklediği şeklinde değerlendirilen bu duruma karşılık olarak olumsuz kategori oluşturulmamıştır. Veli katılımcılar düşüncelerini diğer katılımcılara göre daha fazla kategoriyle ifade ederken öğrenciler diğer kategorisinde, öğretmenler de ifade ve aktarım kategorilerinde kod belirtmemişlerdir. Bu durum dil ile kültürün birbirini tamamladığı, birbirlerine büyük katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Dil, kültürün önemli bir parçası iken, aynı zamanda kültürü etkileyen önemli etkendir. Dil kültürü taşıyan bir beden; kültür ise bu bedendeki yaşamı devam ettiren kan'dır. Dil, kültürün aktarılması ve nesilden nesile geçebilmesi için gerekli en önemli unsurdur (Lembet,2012).

Dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özellikleri için oluşturulan kategorilere bakıldığında öğrencilerin diğer katılımcılara göre daha fazla kod ürettikleri görülmektedir. Tüm katılımcılar dil ve kültürün sürekli etkileşim halinde olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca bu ilişkinin yaşamın içinden manevi değerler taşıdığı şeklinde değerlendirilebilir. Bu durum, dil ile kültürün etkileşiminde dil ve kültürün öne çıkan özelliklerinin birden fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Kültürel ve tarihi miras sadece dil ile kuşaklara aktarılır. Dil, kültürel öğelerin taşıyıcısı durumundadır. Önce insan kendi kültürel şartlarını oluşturup, sonrada o kültürün gereklerine göre yaşamaya başlar. Böylece insan da kendi oluşturduğu kültürün etkisinde kalır ve kendi yaşayış tarzını içinde bulunduğu kültür hayatına göre ayarlar. Kültürel birikim dil ile sağlanırken, aynı zamanda bir kültürün yansımaları da zamanla dili etkiler (Bakıner Çekin ve Çalışkan, 2020).

Veli, öğretmen ve öğrencilerin Türkçenin çok nelerin etkilediği ile ilgili kodlarından yola çıkarak, oluşturulan kategorilere bakıldığında tüm katılımcıların ortak ifadelerinin “yabancı ifadeler” kategorisinde toplandığı tespit edilmiştir. Veliler diğer katılımcılar göre daha fazla kategoride düşüncelerini ifade ederken öğretmenler zaman ve maneviyat kategorilerinde kod üretmemişlerdir. Ayrıca bu etkinin olumsuz olduğu düşüncesi olumlu olduğu düşüncesinde daha çok öne çıkmıştır. Diğer bir dikkat çeken detay ise öğrenci katılımcılar Türkçenin değişiminde dijital faktörlerin etkili olmadığını düşünmüşlerdir. Bu durum, Türkçeyi birçok faktörün etkilediğini ortaya koymuştur. Dil toplumsal bir olgudur. Bu nedenle toplumu etkileyen her konu dili de etkilemektedir. Bu değişim çoğu zaman din, ticaret, komşuluk, savaş, medya ve teknoloji aracılığıyla olmaktadır. Dil bir organizma gibidir ve dolayısıyla değişecek ve gelişecektir. Türkçe, geçmişte Çince, Farsça, Rusça, Ermenice, Fransızca gibi dillerden etkilenmiş ve günümüzde de toplumun etkilendiği etmenlerden etkilenmeye devam edecektir (Karahisar, 2013).

Beşinci alt probleme ait kategorilerde Türkçenin değişimi ile ilgili ifadelerden yola çıkarak, katılımcıların teknoloji kategorisinde hem fikir olduğu tespit edilmiştir. Kategorilerin geneli değerlendirildiğinde dil ve birçok unsurun Türkçeyi etkilediği sonucu çıkarılabilir. Öğrenci ve öğretmen katılımcılar Türkçenin yabancılaşmadığını ancak değişimin

eskiye göre birçok fark oluşturduğunu belirtmişlerdir. Bunlardan farklı olarak veliler Türkçenin değişiminde coğrafi faktörlerin ve toplumsal değerlerin etkili olmadığını belirtmişlerdir. Bu durum, Türkçenin değişiminde birçok faktörün bulunduğunu göstermektedir. Türkçe Sözlük'ün baskılarında yapılan taramada; ilk baskısına giren Batı kökenli yabancı kelimelerin toplamı 3367 iken, bu sayı son baskıda 6107'e çıkmıştır (Erbay,2002;135). Bu sayılar ve bu sayıların artış oranları, dilimize giren Batı kökenli kelimelerin artık internet ve medya daha hızlı nüfuz ettiğini göstermektedir.

Veli, öğretmen ve öğrencilerin altıncı alt probleme ait kategorileri Türk kültürünün değişimi ile ilgili kodlarından yola çıkarak oluşturulmuştur. Tüm katılımcılar Türk kültürünün büyük ölçüde bozulduğunu, bunun en büyük sebebinin ise yabancılaşma olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen ve veliler bozulmanın teknolojiye bağlı olduğu konusunda hem fikirken, öğrencilerin bazıları bu değişimi bozulmadan daha çok olumlu gereklilik olarak değerlendirmiştir. Ayrıca bazı veliler bu değişimin kişisel sebeplerden dolayı gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Teknolojinin dil üzerindeki gücü, internetle beraber daha da etkili olmuştur. Y ve Z kuşaklarının bir önceki X kuşağına göre teknolojiye daha hızlı uyum sağlaması ve internetin İngilizce ağırlıklı yapısı, yazı dilinde kısaltmaların yaygınlaşması gençleri Türkçe yazmaktan kaçınır hale getirmiştir (Karahisar, 2013; 80). Dil ile doğrudan ilişkide olan kültürün değişimi de kaçınılmaz hale gelmiştir.

Yedinci alt probleme ait kategorilerde veli, öğretmen ve öğrencilerin "Türk kültürünü en çok nelerin etkilediği ile ilgili" sonuçlar gösterilmiştir. Kategorilerin genelinde tüm katılımcılar teknolojinin ve değer yargılarının etkisi konusunda benze düşüncelere sahiptirler Ayrıca veli katılımcılar, sadece teknolojinin değil yabancılaşmanın da etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bunlardan farklı olarak öğrenciler yabancılaşma ile ilgili kod üretmeyerek bu etkileşimlerin yabancı kaynaklı olmadığını düşündükleri şeklinde değerlendirilebilir. Dilin bozulması demek kültürün de bozulmaya başladığı anlamına gelmektedir. Dilin zenginleşmesi toplum için hayati öneme sahiptir. Türkçe sadece internette ya da sosyal medyada değil toplumun bütün kurumlarında bozulmaktadır. Sadece İnternet, hızlı, kolay ve kısa sürede çok kişiye ulaşabildiği için diğer araçlardan ortak dili bozmakta daha

hızlıdır. Türkçe; kitle iletişim araçlarında, sosyal medyada ya da toplumun diğer kurumlarında da doğru kullanılmıyorsa bu daha ciddi yıkımlara sebep olmaktadır (Karahisar, 2013; 81).

Öneriler

Türkçenin doğru ve özenli kullanımı konusunda, çocuklarda ve genç nesillerde görev bilincinin oluşmasında öğretmenlere (Canlı ve Tepeli, 2022) ve ailelerine büyük görev düşmektedir. Türkçe, lehçeleri ile birlikte değerlendirildiğinde, Dünyada yaklaşık 220 milyon kişinin Türkçe konuştuğu bilinmektedir (Ateş, 2021). Bu durum Türkçenin giderek yaygınlaşan ve insanlar tarafından öğrenilmek istenen bir dil haline gelmesini sağlamıştır. Okullardaki Türkçe dersleri bireylerin, düzgün bir kelime telaffuzunun oluşmasında diğer bir etkidir (Yılmaz, Karataylı ve Cangüven, 2021). Bu bakımdan;

1. Kültürün temel taşı olan dilin korunması oldukça önem taşımaktadır, bu yönüyle dil kullanımına özen gösterilmelidir.
2. Türkçenin her alanda doğru ve dikkatli kullanılmasına dikkat edilmelidir.
3. Gençlerin sanal ortamda kullandıkları Türkçe'ye daha fazla dikkat etmeleri gerekmektedir.
4. Eğitim ortamlarında dilimizin kullanımı ve bunun öneminin anlatılması gerekmektedir.
5. Toplumun her alanında Türkçe'nin doğru kullanımı konusunda duyarlılıklar kazandırılmalıdır.

Şeklinde öneriler sunulabilir.

Kaynakça

Akarsu, B. (1998). *Dil-Kültür Bağlantısı*; İnkılap Yayınevi.

Akbıyık, C., Karadüz, A. ve Seferoğlu, S. S. (2013). Öğrencilerin internet ortamında kullandıkları yazılı sohbet dili üzerine bir araştırma. *Bilig*, 64, 1-22.

Akkoyunlu, B., ve Soylu, M. Y. (2011). Sosyal iletişim ağları ve dilin yanlış kullanımı üzerine nitel bir çalışma. *İlköğretim Online*, 10(2), 441-453.

- Akyol, H. (2008). *Türkçe öğretimi*. Kök Yayınları.
- Ateş, Ş.,(2021). Dil Öğretimi Aynı Zamanda Kültür Aktarımıdır. *TRT Akademi*, 190-197.
- Bakıner Çekin, A. ve Çalışkan, H. (2020). Dil ve Kültür Üzerine. *Language Teaching and Educational Research*, 3 (1), 163-175. DOI: 10.35207/lateer.724966
- Bölükbaş, F., ve Keskin, F. (2010). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinlerin kültür aktarımındaki işlevi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 5(4), 221-235.
- Canlı, M. G., ve Tepeli, Y. (2022). Türkçenin Kullanımına Yönelik Öğretmen Duyarlılığı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması: Pilot Uygulama. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(1), 277-290.
- Erbay, F. (2002). Türkçe Sözlük'ün İlk ve Son Baskısındaki Batı Kökenli Kelimelere Dair. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (11), 129-135. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sutad/issue/26289/277009>
- Ertuğrul, İ. ve Keskin, N. (2012). İnternetin Türkçenin kullanımında ve toplum birey yapısının değişimindeki rolü. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi*, 3(2), 79-88
- Göçer, A. (2012). Dil-kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili*, 729(1), 50-57.
- Göçer, A. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının'kültür Dil İlişkisi'ne Yönelik Metaforik Algıları. *Electronic Turkish Studies*, 8(9).
- Gökalp, Z., (1975), *Türkçülüğün Esasları*, Sebil Matbaacılık.
- Gök, B., Aydoğan E. S., ve Cangüven H. D. (2021), *Pandemi Döneminde Bilgisayar Kullanımının Değişimi*, Eğitimde Yeni Normlar-II Uluslararası Covid-19 e-Kongresi Bildiri Metinleri Kitabı s.307-318
- Güvenç, B., (1994), *İnsan ve Kültür* (6. baskı), Remzi Kitabevi. (2002), *Kültürün ABC'si* (2. baskı), Yapı Kredi Yayınları
- Güzel, E., ve Karakurt, A. (2001). Dil Yozlaşması ve Söyleyiş Bozukluğu:“Televizyon Reklamlarının Göstergibilimsel Açından Çözümlemesi”. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 1-15.

- İpek, İ. (2019). Sosyolojik Bağlamda Kültür-Dil İlişkisinin Uluslaşma Sürecindeki Etkisi. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 3 (2), 73-80 .
- Kaplan, M., (2010), *Kültür ve Dil* (26. baskı), İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Karahisar, T. (2013). Dijital Nesil, Dijital İletişim ve Dijitalleşen (!) Türkçe. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 4 (12), 71-83. DOI: 10.5824/1309-1581.2013.3.006.x
- Keleşoğlu, V., ve Yılmaz, A. (2022) *Küreselleşen Yeni Yayıncılık Faaliyetlerinde Ekran Dilinin Dönüşümü: Türkçenin Kullanımı*. TRT Akademi, 232-243.
- Kılback A., Güldüren M., Köroğlu H. ve Cangüven H.D. (2019). *Devlet Ve Özel Fen Liselerine Devam Eden Öğrencilerin Değerler Eğitimi İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması (Mersin İli Örneği)*, (2 ND International Congress Of Eurasian Social Sciences) 2. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metinler Kitabı, ICOESS 2018, 18-21 April / Nisan 2018, Bodrum / MUĞLA, s. 315-335
- Kızıltan, N. ve Yangın Ersanlı, C. (2008). Üniversite öğretim elemanlarının dil bilinci ve Türkçe kullanım duyarlılığı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*.25, 39-50.
- Lembet, U. Z. (2012). *Kültür, Dil ve Tüketim ve Reklam İlişkisi*. M. Babaoğlu, A. Şener, ve E. Buğday (Dü) içinde, *Tüketici Yazıları III*, 44-65.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Nobel Yayın Dağıtım.
- Özkan, M. (2015). Edebiyatta dil kullanımı. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 52(52), 65-77.
- Özkan, F., ve Musa, B. (2004). Yabancı dillerin Türkçenin söz dizimi üzerindeki etkisi. *Bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 95-139.
- Subaşı, M., ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Şeker, M. (2021). *Kültür, Topluma ve Gelecek Nesillere Dil Aracılığıyla Aktarılır*. TRT Akademi, 158-167.

- Şerif, O. (2016). Türkçede ana dil ve ana dili. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 2(1), 311-322.
- Şuataman, Ö. & Kalafat, Ş. (2012). Dil zihin işleyişinin dil üzerindeki olumsuz etkisi: internet örneği. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*. 4(2), 261-270.
- Taşcıoğlu, A., Aydoğan, E.,S. ve Cangüven H. D. (2021), *Sosyal İzolasyon Döneminde Bireylerin Teknoloji ve Sosyal Medya Kullanımı ve Biyolojik Etkileri, Eğitimde Yeni Normlar-II Uluslararası Covid-19 e-Kongresi Bildiri Metinleri Kitabı* s.385-400
- Tavşancıl, E., ve Aslan, A. E. (2001). *Sözel, Yazılı Ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi Ve Uygulama Örnekleri*. Ankara: Epsilon Yayınları.
- Topuz, Y. E. , Aydoğan E. S. , Güldüren. M. ve Cangüven H. D. (2021), *Pandeminin ve Sanal Ortamın Değer Yargılarına Etkisi ile İlgili Görüşlerin Toplanması, Eğitimde Yeni Normlar-II Uluslararası Covid-19 e-Kongresi Bildiri Metinleri Kitabı*, s.230-242
- Tosun, E. (2021). *Teknolojik Gelişmeler ve Türkçe Üzerindeki Etkileri*. Edebi Metin İncelemeleri. https://www.researchgate.net/profile/Erkan-Tosun/publication/357971466_Teknolojik_Gelismeler_ve_Turkce_Uzerindeki_Etkileri/links/61e9934e9a753545e2e511d1/Teknolojik-Gelismeler-ve-Tuerkce-Uezerindeki-Etkileri.pdf Erişim Tarihi Nisan 2022
- Ulaş, A. H., ve Sevim, O. (2010). İnternet Ortaminindeki Türkçenin Genel Durumu. *Ekev Akademi Dergisi*, 44.
- Yaman, H., ve Erdoğan, Y. (2007). İnternet kullanımının Türkçeye etkileri: Nitel bir araştırma. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 3(2), 237-249.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8.baskı). Anara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, T., Karataylı. S. N. ve Cangüven H. D. (2021), *Uzaktan Eğitimdeki Türkçe Dersi ve EBA Verimliliği, Eğitimde Yeni Normlar-II Uluslararası Covid-19 e-Kongresi Bildiri Metinleri Kitabı* s.319-330